

F. t. Arvelov

8.1.1. Forbud mod overdragelse og kreditorfølgning af forventet arv

Efter arvelovens § 30, 1. pkt., kan en arving ikke overdrage arv, som arvingen har i vente. Forbuddet omfatter både aftaler om legal arv, herunder tvangsarv og ægtefællens ret efter arvelovens § 7 b, stk. 2, og testamentsarv. Arveladeren kan ikke samtykke til en overdragelse af forventet arv. Der kan ikke foretages udlæg i forventet arv, smh. retsplejelovens § 508, 1. pkt., hvorefter udlæg ikke kan foretages i fremtidige erhvervelser.

Det har givet anledning til tvivl, om forbuddet i § 30 også rammer aftaler mellem arvingerne indbyrdes om ret til at overtage genstande til vurderingsprisen. Med henvisning til arvelovens forarbejder antager hovedparten af den juridiske litteratur, at dette er tilfældet. Ordlyden af arvelovens § 30 og retspraksis giver ikke noget sikkert grundlag for at tilsidesætte en sådan aftale. Ved Højesterets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, s. 814, holdes det åbent, om § 30 omfatter aftaler mellem arvingerne om fordeling af indbo.

8.1.2. Afkald på forventet og falden arv

Efter arvelovens § 31, stk. 1, kan en arving over for arveladeren mod eller uden vederlag give afkald på forventet arv. Afkald på forventet arv skal gives af arvingen over for arveladeren, og afkaldet skal accepteres af arvelader. Arveafkaldet kan ydes mod eller uden vederlag. Afkaldet kan gøres betinget, f.eks. af at et testamente bliver oprettet til fordel for en bestemt person.

Et afkald på forventet arv har også virkning over for udstederens livsarvinger, medmindre disses arveret er forbeholdt. Der kan også gives afkald alene på tvangsarveret med eller uden forbehold af livsarvingernes arveret. Forbeholdet kan dog næppe vedrøre alene nogle af livsarvingerne. Hvis en tvangsarving giver afkald uden forbehold og uden indtrædelsesret for sine livsarvinger, har det givet anledning til tvivl, om afkaldet medfører en forøgelse af de øvrige livsarvingers arv, eller om afkaldet indebærer en udvidelse af arveladerens testationskompetence. Efter Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1993, s. 799, er retstillingen formentlig den, at en tvangsarvings fuldstændige afkald medfører en udvidelse af arveladerens testationskompetence svarende til afkaldsgiverens tvangsarv.

Efter § 31, stk. 2, kan et afkald på forventet arv på samme måde som i stk. 1 gives over for arveladerens ægtefælle i uskiftet bo.

Virkningerne af et afkald på forventet arv beror i øvrigt på indholdet af den aftale, som er indgået mellem arveladeren og afkaldsgiveren.

Om gældende ret vedrørende afkald på forventet arv henvises i øvrigt til gennemgangen i betænkningen s. 173-175.

Arveloven indeholder ikke regler om afkald på falden arv.

Civilretligt kan afkald på falden arv i princippet gives af alle arvinger eller legatarer over for alle andre arvinger og legatarer på et hvilket som helst tidspunkt, inden boet er endeligt delt. Det må formentlig antages, at der ikke stilles krav om egentlig accept af et afkald på falden arv fra den, der modtager arveafkaldet. Det er næppe afklaret, hvilken udfyldningsregel der gælder med hensyn til, om et afkald på falden arv er personligt eller også omfatter arveladerens livsarvinger. Det samme gælder spørgsmålet om, hvorvidt de andre tvangsarvingers tvangsarveret udvides, eller dette ikke er tilfældet.

I afgiftsmæssig henseende er afkald på falden arv reguleret i boafgiftslovens § 5, stk. 1, der fastslår, at den til fordel for hvem et afkald på falden arv er givet, skal anses for arving til den pågældende arv ved afgiftsberegningen. Den, som har givet afkaldet, skal derfor ikke betale afgift af den arv, som der er givet afkald på. Efter stk. 2 kan arveafkald med denne afgiftsmæssige virkning gives til fordel for egne livsarvinger, boets øvrige arvinger eller den, der ifølge testamentet ville arve, hvis afkaldsgiver var død før arvelader. Et afkald kan herudover ikke gøres betinget. Et afkald må således ikke være dispositivt. Det vil sige, at afkaldet ikke må forrykke den fordeling af arven, som ville have fundet sted, hvis den, der har givet afkaldet, i stedet var død før arvelader. I forarbejderne til boafgiftsloven (Folketingstidende 1994-95, Tillæg A, s. 3848) er det dog forudsat, at den, som giver afkald på falden arv, kan forbeholde sig sine livsarvingers arveret, når blot de tillægges lige meget af den arv, der er givet afkald på. I afgiftsmæssig henseende antages det, at et afkald på falden arv er bindende for afkaldsgiveren, når den person, der får fordel af afkaldet, kommer til kundskab om det. Hvis afkaldet er givet mod vederlag, anses vederlaget i afgiftsmæssig henseende som arv til afkaldsgiver, jf. stk. 3. Et afkald skal efter stk. 4 være meddelt over for skifteretten, inden indlevering af den endelige boopgørelse, dog senest inden udlodningen i et bo påbegyndes. Der kan dog altid foretages a conto udlodning til en længstlevende ægtefælle.

Selv om et afkald på falden arv ikke opfylder betingelserne i boafgiftslovens § 5, stk. 2 og 4, er det civil-